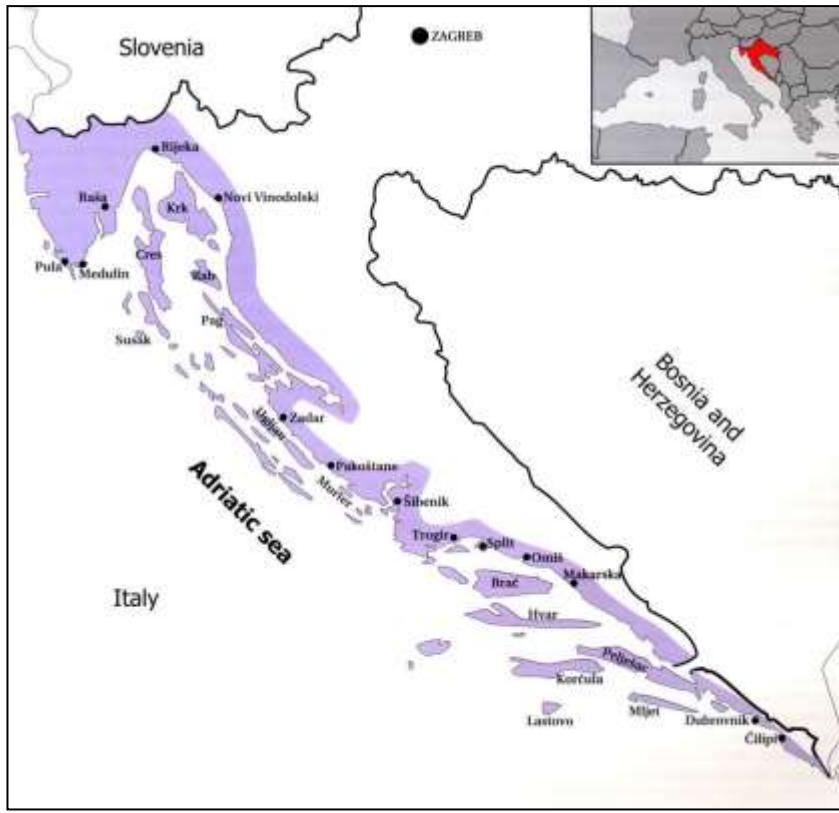

All-FORA online Side-Event

ASTERIS | UNIVERSITY OF ZAGREB | MONIKA
ZOVKO

“Saline intrusion: a potential risk for coastal aquifer management in
a changing climate” | EUSAIR Stakeholder Platform | 10 MAY
2021

Prodor mora: Dragonja, Raša i Mirna, Rječina, Zrmanja, Krka, Jadro, Cetina, donji tok Neretve i Ombla (**Plan upravljanja vodnim područjima, 2013.**):

1. prirodni „klin“ prodora mra u unutrašnjost
2. konusno uzdizanja vode uzrokovano crpljenjem

Zaslanjivanje površinskih voda, podzemnih voda i tla - **donji tok Neretve – kategorija "jako promijenjenih cjelina površinskih voda"**
(Okvirna direktiva o vodama)

www.italy-croatia.eu/asteris

1906
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URBINO
CARLO BO

COMUNE
DI FANO

Identifying needs
and barriers in
coastal aquifer
management

WP4

Rad na dostupnim povijesnim podacima o stupnju zaslanjenosti površinskih i podzemnih voda u području doline Neretve - trendovi

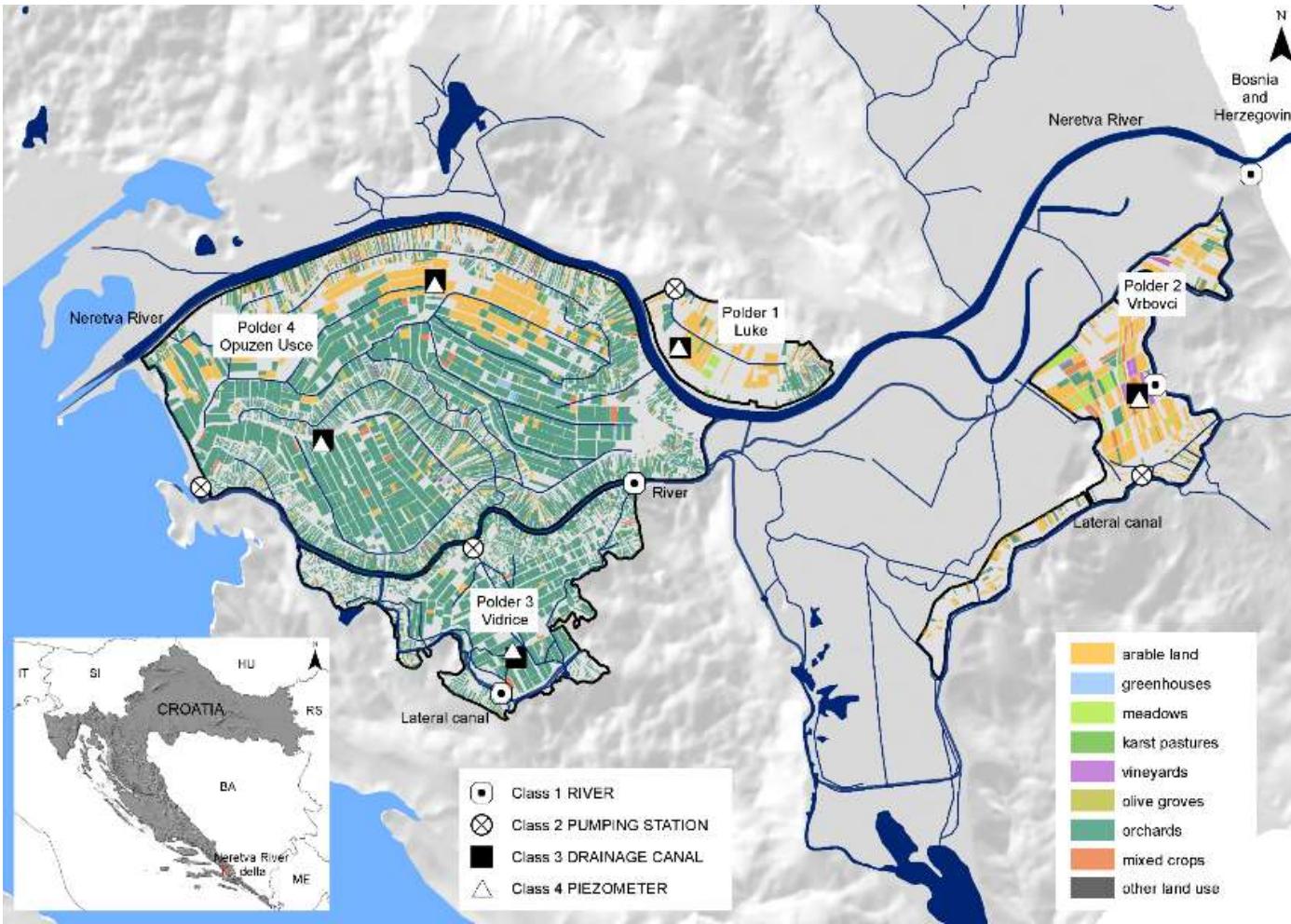
Karta načina korištenja tla, pedološka karta, karta zaslanjenosti tla

Prikupljanje i obrada podataka nacionalnog monitoringa (Hrvatske vode)

Ustpostava kratkoročnog monitoringa - 10 lokacija, 2 sezone: sušno i vlažno razdoblje godine, provedba laboratorijskih ispitivanja – ionski sastav i izotopi $\delta^{18}O$ i δD

22 postaje
monitoringa: 15
postaja
površinskih
voda i 7 postaja
podzemnih
voda
(piezometri)

pH
(EC _w)
NO ₃ -N, NO ₂ -N, NH ₄ -N
P-PO ₄
K
Na, Cl i SO ₄

CLASS 2

Pumping station

CLASS 4

Piezometer

CLASS 3

Drainage canal

CLASS 1

RIVER

Sea water intrusion

Karst aquifer

Nutrient loads (N, P, K)

Aluvial aquifer

Terenski radovi, terenska istraživanja, uzorkovanja i laboratorijska ispitivanja:

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet,

Sveučilište u Splitu Fakultet građevinarstva arhitekture i geodezije

1506
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URIBINO
CARLO BO

Ocjena zaslanjenosti voda temeljem mjesecnih podataka u razdoblju 2009-2018.

Skupina postaja monitoringa	Vrsta vodnih tijela i naziv	Broj postaja	Učestalost monitoringa elemenata kakvoće
1. skupina	Prirodni vodotoci: Neretva, Mala Neretva, kanal Vrbovci, kanal Vidrice	4	1 mj.
2. skupina	Crpne stanice : Luke; Vrbovci; Vidrice; Opuzen ušće	4	1 mj.
3. skupina	Melioracijski kanali: Luke, Vidrice, Vrbovci, Opuzen ušće-Jasenska, Opuzen ušće, Komin-lijevo zaobalje, Komin-desno zaobalje	7	1 mj.
4. skupina	Podzemne vode - piezometri: Luke; Vidrice; Opuzen ušće-Jasenska, Opuzen ušće; Vrbovci, Banja, Komin	7	1 mj.

Pokazatelji fizikalno-kemijskih elemenata kakvoće voda koji se prate u okviru istraživačkog monitoringa

pH, vodljivost , ukupne suspendirane tvari, ukupni organski ugljik, amonij, nitrati, nitriti, fosfati, hidrogenkarbonati, kalcij, magnezij, kalij , kloridi, natrij, sulfati

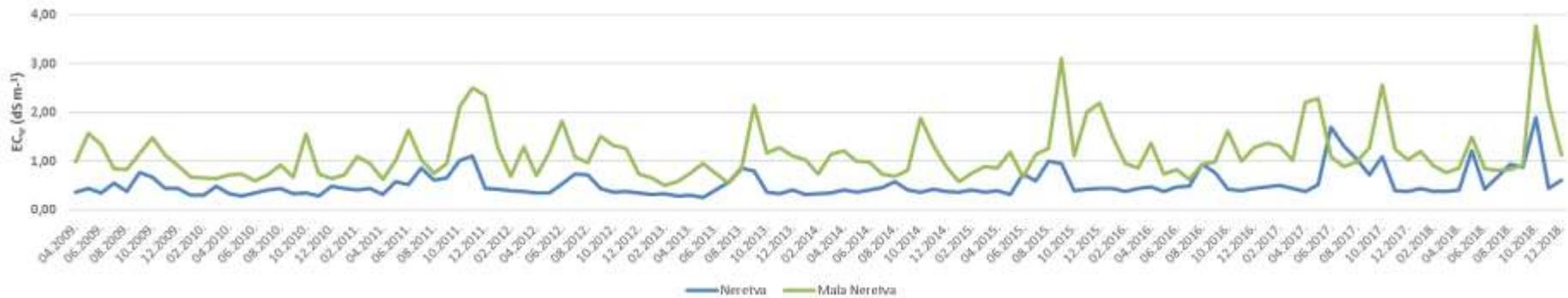
- **GRANIČNA VRIJEDNOST VODLJIVOSTI: $2,5 \text{ dS m}^{-1}$ (Uredba o standardu kakvoće voda, NN 73/2013)**
- Identifikacija značajnih monotonih promjena u vremenskim serijama vrijednosti EC_w : **neparametarski Mann-Kendall (M-K) test**
- Određivanje nagiba trenda primijenjena je Senov procjenitelj nagiba (vrijednost z)

Sumarna statistika vrijednosti električne vodljivosti, EC_w (dS m⁻¹) na 16 lokacija monitoringa voda u dolini Neretve za vremenski niz 2009.-2018. po skupinama postaja monitoringa površinskih (Skupine 1.-3.) i podzemnih voda (4. skupina)

Pokazatelj: EC _w (dS m ⁻¹)	1. skupina Prirodni vodotoci	2. skupina Crpne stanice	3. skupina Melioracijski kanali	4. skupina Piezometri
n - broj uzorka	468	468	585	585
Arit. sredina	1,06	4,02	3,63	9,7
Medijan	0,76	3,72	3,0	5,50
Standardna devijacija	0,75	1,47	2,5	10,6
Minimum	0,26	0,71	0,19	0,29
Maksimum	4,83	9,23	20,9	38,9
Koeficijent varijacije	71	37	69	109

Vrijednosti električne vodljivosti (dS m^{-1}) u uzorcima površinske vode (1. skupina) u razdoblju 2009-2018. i rezultati analize trenda originalnim M-K testom

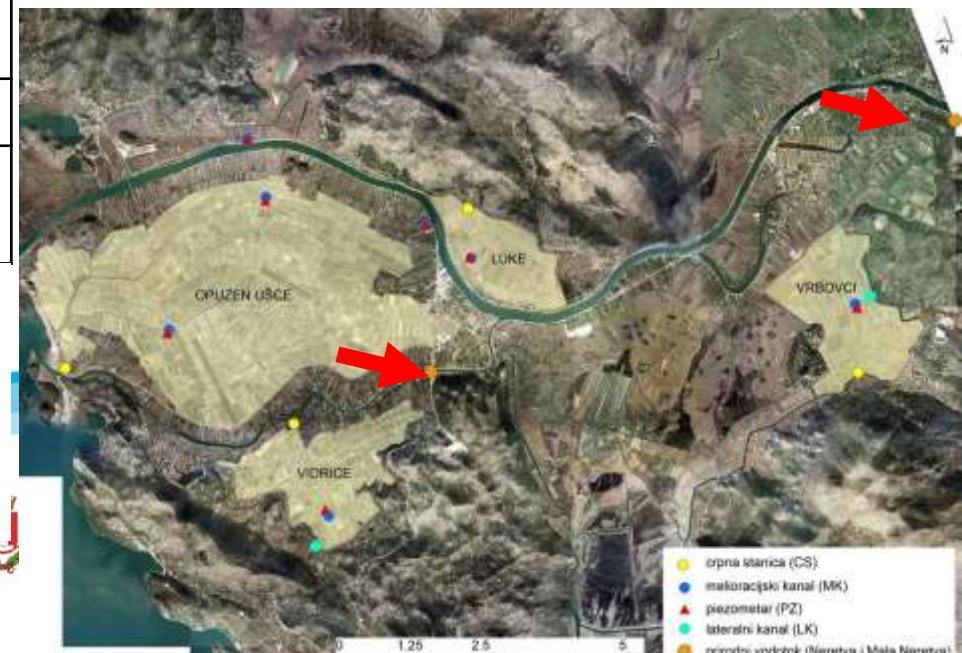
Rezultati ispitivanja saliniteta (pokazatelj: vodljivost u dS m^{-1} pri 25°C) u prirodnim vodotocima- Neretva i Mala Neretva u razdoblju 2009.-2018.

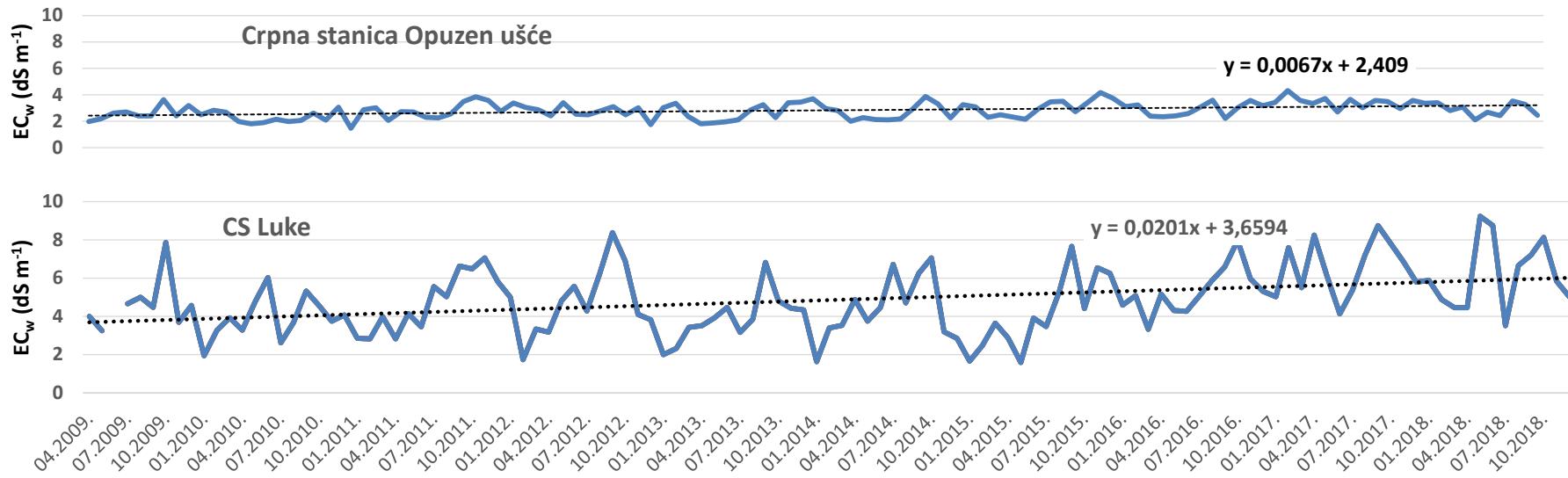
Postaja	Početak/ kraj mjerena	Z	značajnost
Neretva	2010/2018	3,14	**
Mala Neretva	2010/2018	1,66	+

+ = statistički značajan trend pri razini značajnosti 10 %

** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 1 %

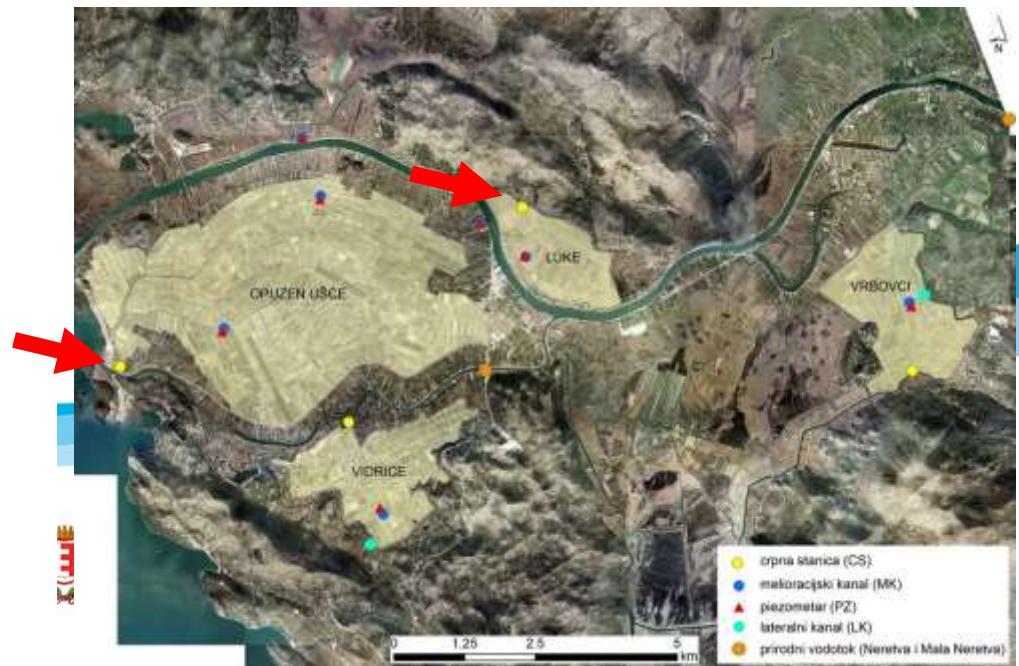
Vrijednosti električne vodljivosti (dS m^{-1}) u uzorcima površinske vode (2. skupina) u razdoblju 2009-2018. i rezultati analize trenda originalnim M-K testom

Postaja	Početak/ kraj mjeranja	Z	značajnost
CS Opuzen Ušće	2010/2018	3,02	**
CS Luke	2010/2018	3,98	***

** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 1 %

*** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 0,1 %

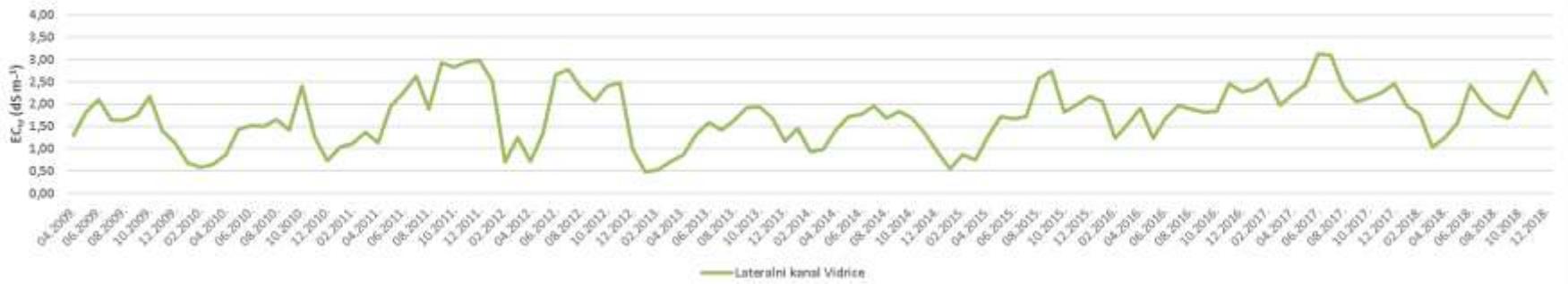

Vrijednosti električne vodljivosti (dS m^{-1}) u uzorcima površinske vode (3. skupina) u razdoblju 2009-2018. i rezultati analize trenda originalnim M-K testom

Rezultati ispitivanja saliniteta (pokazatelj: vodljivost u dS m^{-1} pri 25°C) u lateralnom kanalu MP Vrbovci u razdoblju 2009.-2018.

Rezultati ispitivanja saliniteta (pokazatelj: vodljivost u dS m^{-1} pri 25°C) u lateralnom kanalu MP Vidrice u razdoblju 2009.-2018.

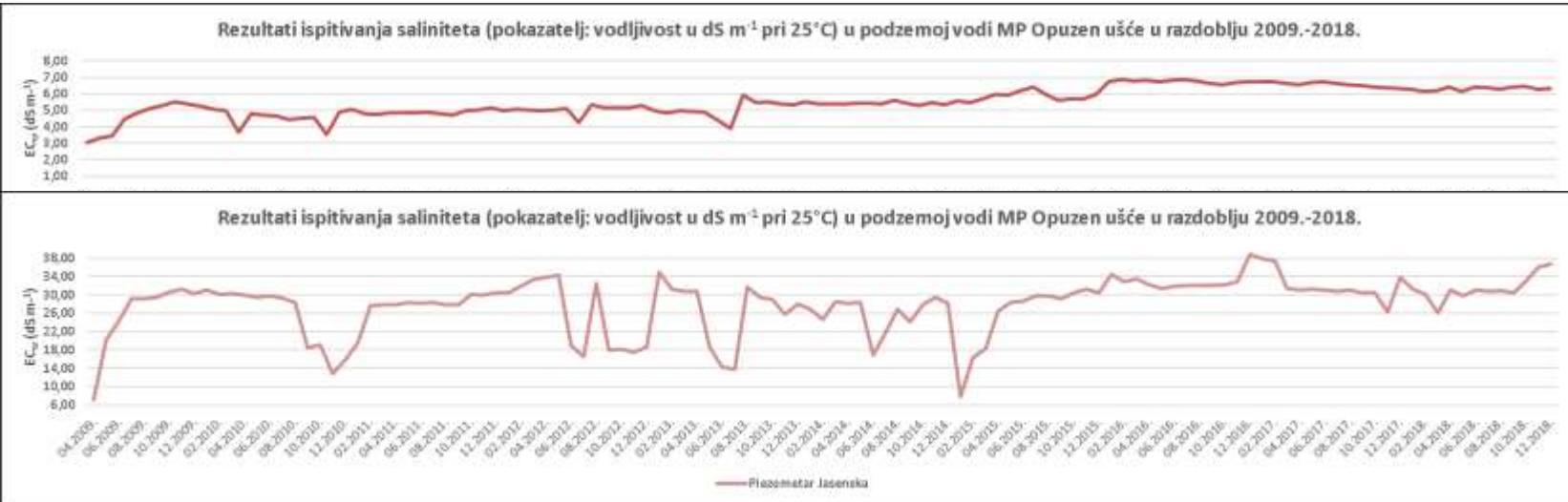
Postaja	Početak/ kraj mjerena	Z	značajnost
LK Vrbovci	10/18	6,64	***
LK Vidrice	10/18	2,61	**

** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 1 %

*** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 0,1 %

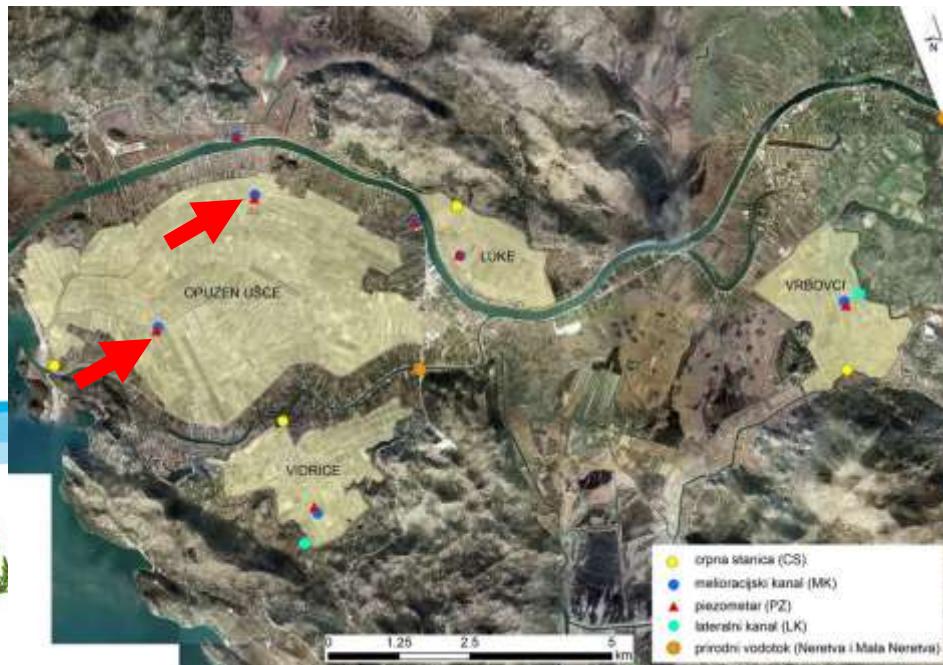

Vrijednosti električne vodljivosti (dS m^{-1}) u uzorcima podzemne vode (4. skupina) u razdoblju 2009-2018. i rezultati analize trenda originalnim M-K testom

Postaja	Početak/ kraj mjerena	Z	značajnost
Piezometar Jasenska Opuzen ušće	10/18	4,99	***
Piezometar Opuzen ušće	10/218	9,92	***

*** = statistički značajan trend pri razini značajnosti 0,1 %

Karta zaslanjenosti površinskog sloja tla (0-25 cm) na području doline Neretve

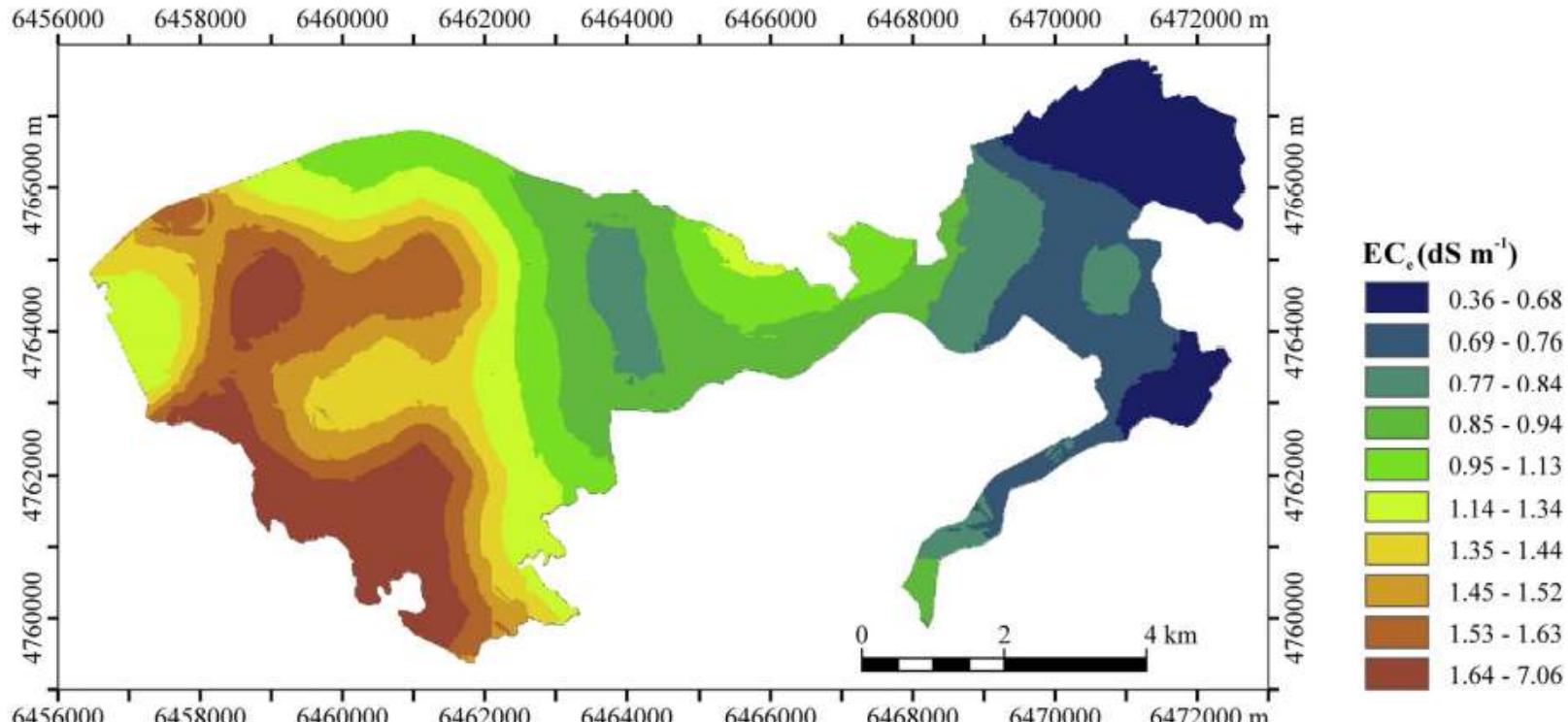
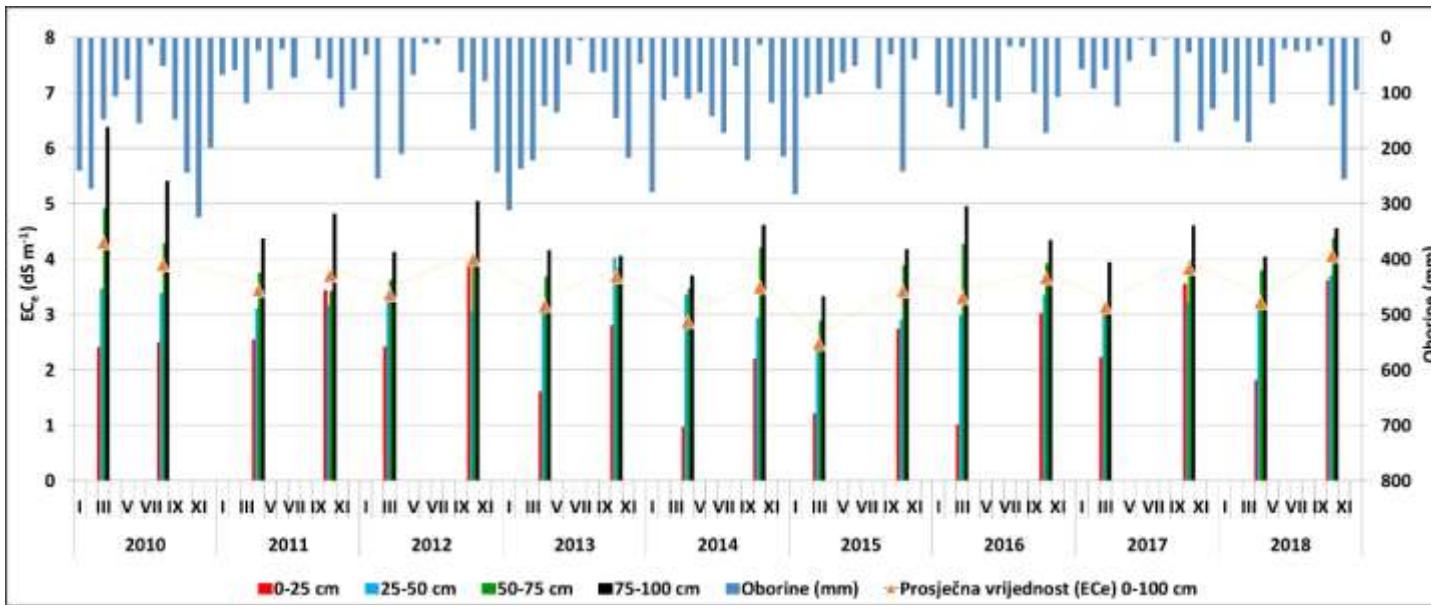
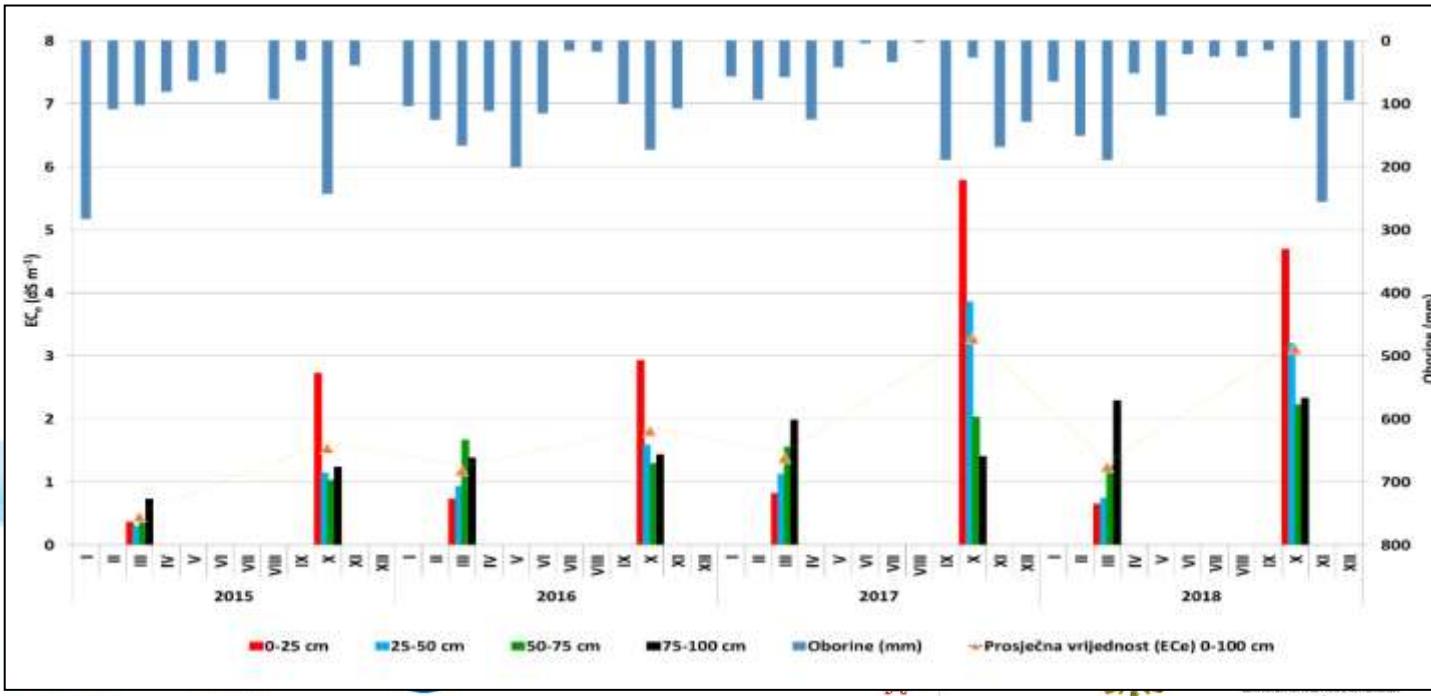

Fig. 5. Kriged map of soil electrical conductivity (EC_e).

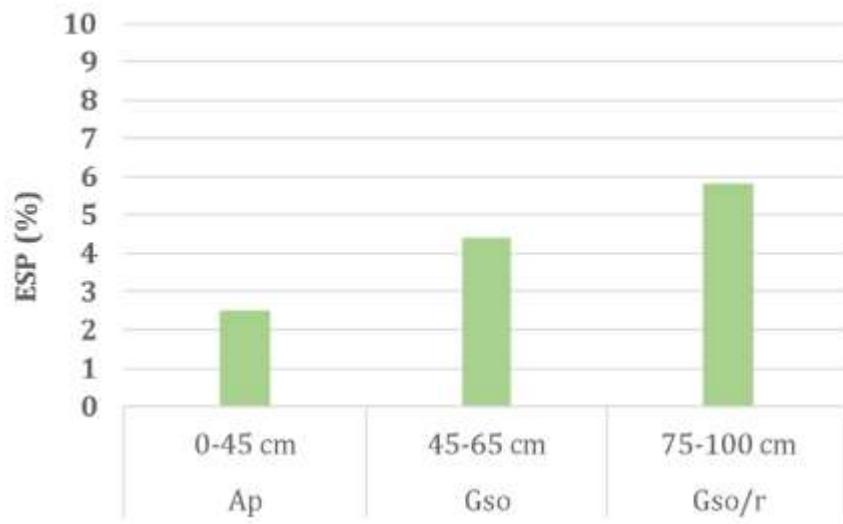
Promjene $EC_e(dS\ m^{-1})$ u profilu tla na MP Vidrice
2010. – 2018.

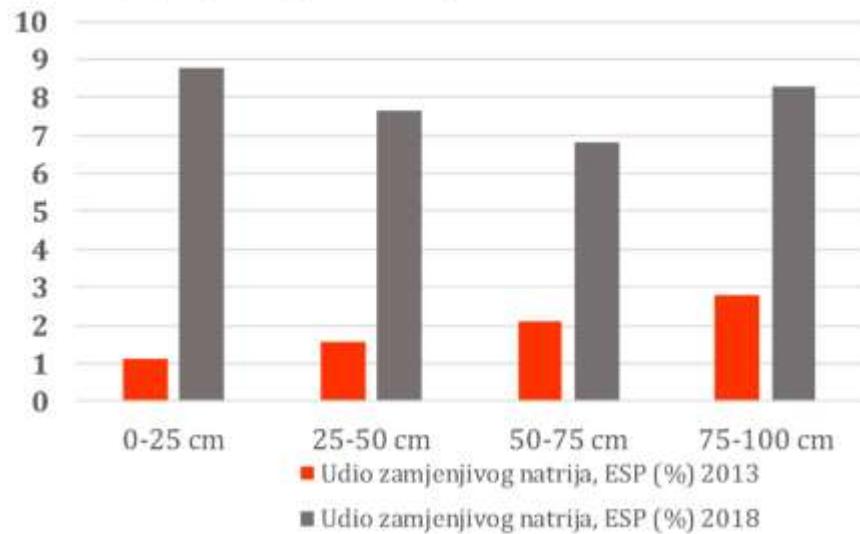
Promjene $EC_e(dS\ m^{-1})$ u profilu tla na MP Komin
2015. – 2018.

Promjena udjela zamjenjivog natrija na adsorpcijskom kompleksu tla na postaji monitoringa tla MP Opuzen - ušće

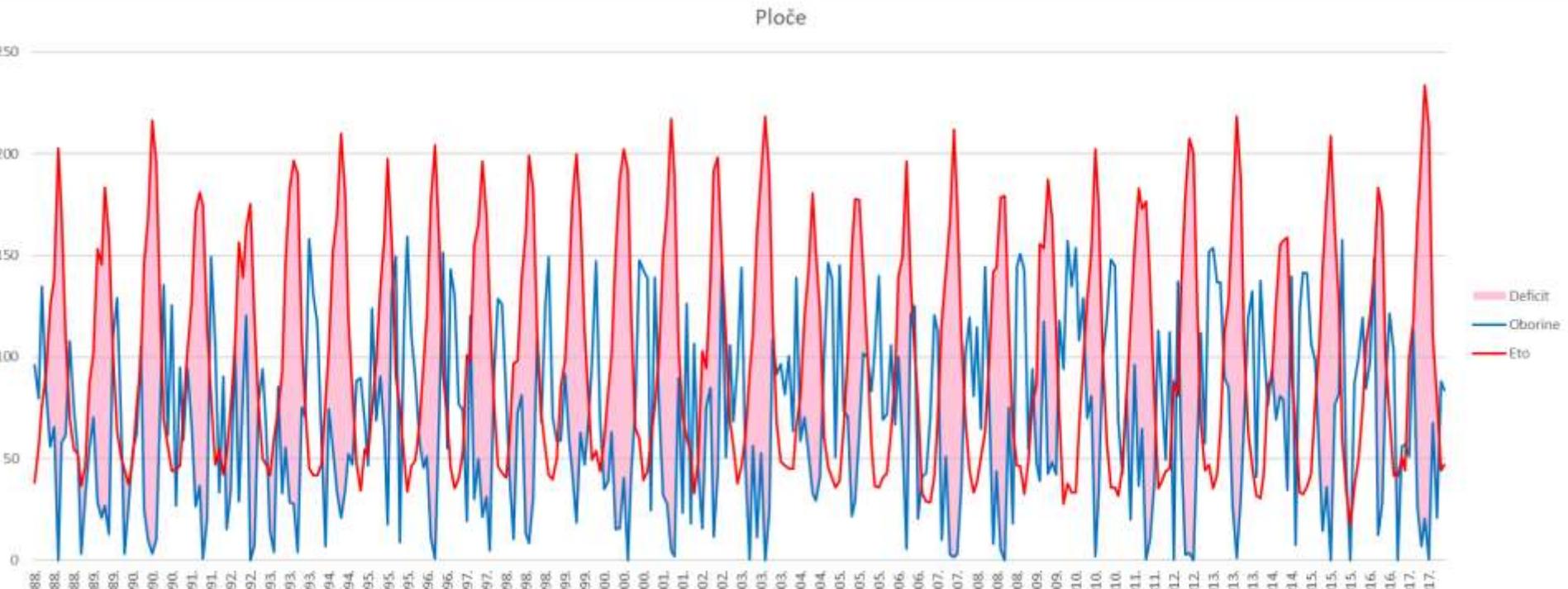
A) Na početku monitoringa: 2009.

B) Na kraju petogodišnjeg monitoringa : 2013. i 2018.

Godišnji hod mjeseca oborine, mjeseca referentne evapotranspiracije dobivene proračunom i oborinskog deficit za postaju Ploče (dolina Neretve) u razdoblju 1988.-2017.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

NAPREDNI SUSTAV MOTRENJA AGROEKOSUSTAVA U RIZIKU OD ZASLANJIVANJA I ONEČIŠĆENJA

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj

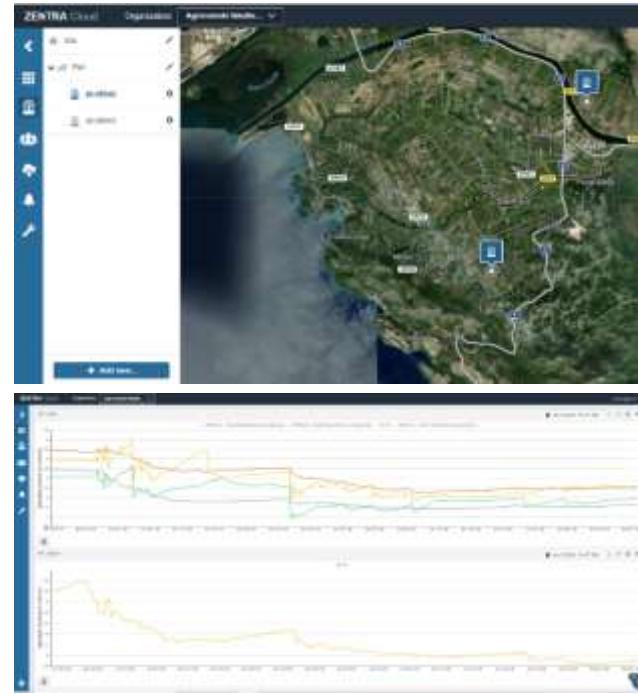
www.italy-croatia.eu/asteris

1506
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URIBINO
CARLO BO

Instalirani senzori za monitoring tla

Senzori za monitoring tla (Vidrice i Luke)

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

FOND ZA Životnu Sredinu
I Razvijeno Okruženje

KORISNIK

PARTNERI

1906
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI DI URIBINO
CARLO BO

USTROVSKA
CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE MATERIJALA
IST ARSKE ŽUPANIJE

Monitoring kakvoće podzemnih voda na lokaciji Vidrice

Europska Unija
Zajednica fondova EU

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Agencija za zaštitu okoliša
i razvijenoj ekonomske

KORISNIK

PARTNERI

www.italy-croatia.eu/asteris

1966
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URIBINO
CARLO BO

USTRUJAVA
CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE MATERIJALA
IST ARKE ŽUPANIJE

Monitoring kakvoće površinskih voda na lokaciji Vidrice

KORISNIK

PARTNERI

Instalacija 4 vodomjera - podsustav Vidrice

Europska unija
Zajednica fondova EU

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

DJELATNOST UDRUŠA
ZA SUSTINJUJUĆI RAZVIJANJE

KORISNIK

PARTNERI

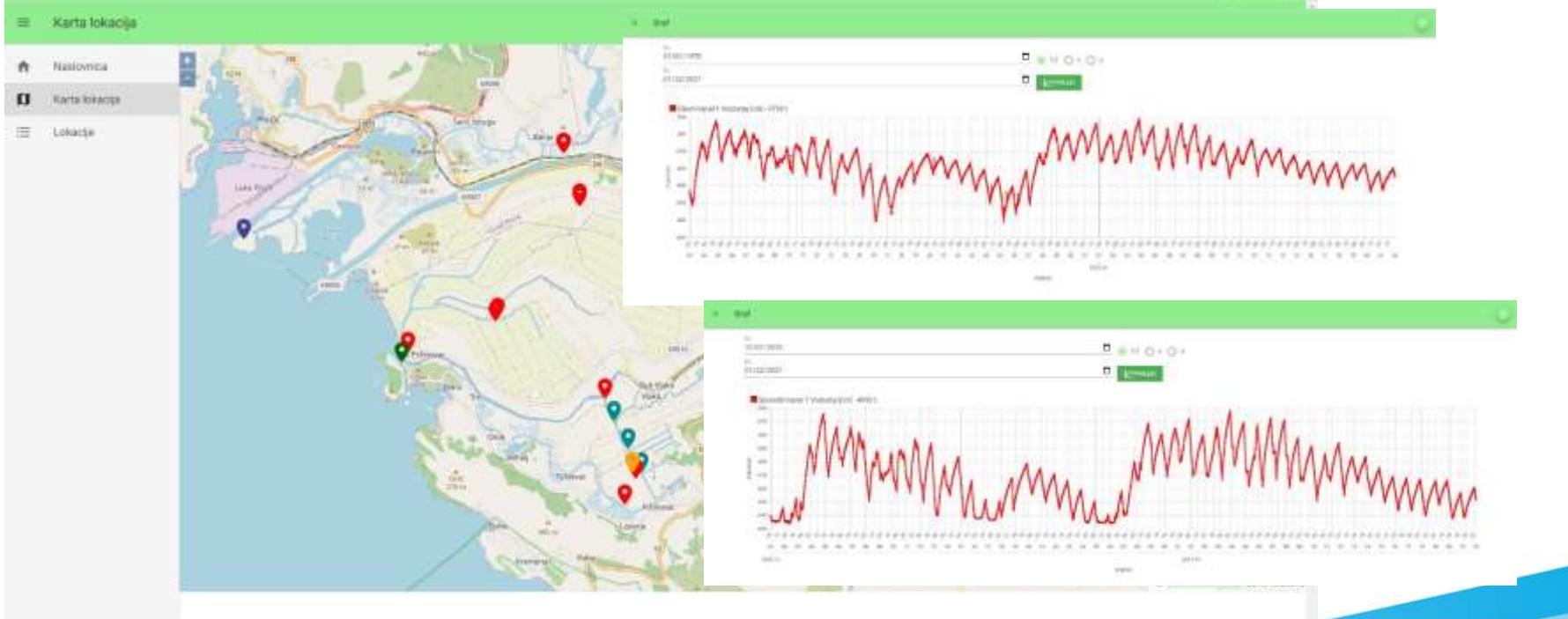
1906
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URIBNO
CARLO BO

UTRJENJAVA
CENTAR ZA ISTRAŽIVANJE MATERIJALA
IST ARHITEKTE ŽUPANIJE

Sustav mjerjenja u stvarnom vremenu - DeltaSal

Europska Unija
Zajednica fondova EU

Operativni program
KONKURENTNOST
I KОHEZIJA

Fakultet za građevinarstvo
i geodestričnu inženjeriju

KORISNIK

PARTNERI

www.italy-croatia.eu/asteris

1966
UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI URBINO
CARLO BO

METRIS
USTAVOVA
CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE MATERIJALA
ISTARSKIE ŽUPANIJE

INSTITUT ZA JADRANSKE KULTURE
I MILJOKRATU KRŠA SPLIT

Hvala

Monika Zovko, Phd

Assistant professor

Head of quality of Analytical laboratory of the Department of Soil Amelioration (**MELILAB**)*

Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb, Croatia

Tel.: +385 (0)1 239 3749

mzovko@agr.unizg.hr; <http://www.agr.unizg.hr/en>

